

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZÉK:
szombaton és egyes rend-
kívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:

Városi közlevéltár (város-
háza, földszint 7. sz. Ide
küldendők a kéziratok.)

KIADÓHIVATAL:

Városi könyvnyomda-vállal-
at irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hírdé-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

== Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS. ==

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Közygyülés.

Városunk törvényhatósági bizottsága f. hó 28-án tartotta közgyűlését Domahidy Elemér főispán elnöklésével. A bizottsági tagok nagy számban jelentek meg és mindvégig jelen voltak. Az elnökli főispán megnyitván a közgyűlést, üdvözölte a bizottsági tagokat, jelezvén, hogy egyéb fontos tárgyak mellett több állás vár betöltésre, majd a következő beszédet mondta:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

A gondviselés mindenható hatalma megengedte, hogy az 1911. év végére épségben, egészségben elérhessünk és számot adhassunk arról, hogy az elmúlt évben miként tettünk eleget megbízatásunknak. Ha visszapillantást vetünk az ó esztendőre, ennek eredményeképpen meg kell állapítani, hogy Debreczen város feltűnő módon szinte mért-földes lépésekkel halad előre a fejlődésben. Fejlődés létesítményekben, intézményekben. Ennek igaz, természetesen, önmagukban rejllő okai is vannak, de tulajdonítható ez a nagy fejlődés a közgyűlés tagjainak és a közgyűlési tagok bölcs belátásának minden nemes, kulturális cél iránt megnyilatkozott meleg érdeklődéseinek.

Nem lehet megemlékezés nélkül hagyni azokat, akiket a sors kegyetlen szeszélye folytán elvesztettünk. Amikor azonban ezekről megemlékezünk, bizzunk az ifjú generáció energiájában, hogy méltó utódai lesznek amaz elődöknek, akik a város fejlődésében az úttörők voltak.

Felelősségteljes állásban bőven volt alkalmam, hogy a városi közigazgatást figyelemmel kísérhessem s nyugodt lélekkel mondhatom, hogy a tisztviselői kar — bár nem teljes számban, de teljes ambícióval — lépésben volt a város nagy fejlődésével, működésük, tevékenységük a mult évekehez képest sokkal nagyobb, jobb, kitűnőbb volt. Hivatásuk derekas teljesítésében — nagy örömünkre rászolgált a dicseretre. Engedje meg azért a mélyen tisztelt közgyűlés, hogy a törvényhatósági bizottsági tagok nevében is a tisztviselői karnak buzgó munkásságáért, tevékenységéért elismerésünket fejezzem ki s azon reményemnek adjak kifejezést, hogy jövőre adott esetben még fokozottabb mértékben adják jelét lelkiismeretességüknek, szorgalmuknak és tevékenységüknek.

Ezek után felhivom a mélyen tisztelt közgyűlést figyelmét arra, hogy fontos állások betöltése van napirenden. Teljes bizalommal tekintek a választási eljárás elé, bízom benne, hogy a közgyűlés bölcs belátása elsősorban az igazságosságot és méltányosságot fogja tekintetbe venni. Erre kérem magam is a közgyűlés tagjait, akiket ezenem üdvözölök és rendes közgyűlésünket megnyitottnak jelentem ki.

A főispán elismerő szóp szavai után Kovács József polgármester állott fel és így szól:

A tisztviselői kar hálával veszi a főispán ur jóleső nyilatkozatát és elismerését. A magam és tisztviselő társaim nevében midőn megköszönöm azt, mondhatom, hogy éppen most, az újév beköszönése közeledtével, nagy jutalomnak tartjuk az elismerést és azt hálával köszönjük.

Az előjenzés lecsillapultával megkezdődött a tárgysorozat letárgyalása.

1. **Polgármesteri jelentés** 1911. évi november hó-napról.

A közgyűlés a jelentést tudomásul vette.

2. **Kereskedelemügyi m. kir. miniszteri leirat** a közvetvám szedési „Engedélyokirat” hatályának meghosszabbítása tárgyában.

A közgyűlés tudomásul vette, hogy a miniszter ur a közvetvám Engedélyokirat-át 1912 június 30-ig meghosszabbította.

3. **A törvényhatósági választott bizottsági tagok** 1912. évre érvényes névjegyzékének bemutatása.

A közgyűlés a bemutatást tudomásul vette.

4. **Közigazgatási bizottság** tagjai sorából kilépő 5 tag helyének választás utján betöltése.

A közgyűlés a bizottságha két évre beválasztotta: Csanak János, dr. Fejér Ferenc, Somogyi Pál, Szilágyi Imre és Tóth István biz. tagokat.

5. **Igazoló választmány** 5 tagjának megválasztása.

A közgyűlés megválasztotta egyhangulag Lestyan Adorján, Megyery Pál dr., Sinka Sándor, Török Péter, Jánosi Zoltán biz. tagokat; míg a főispán a maga részéről kinevezte a bizottság elnökétl Márk Endre, tagjaitul dr. Freund Jenő és Kardos László biz. tagokat.

6. **Állandó bíráló választmány** magalakítása.

A közgyűlés megválasztotta Bacsó Dezső, gróf Degenfeld József, Komlóssy Dezső, Szilágyi Imre és dr. Tüdös János biz. tagokat.

7. **Főjegyzői, gyámpénztárnoki, mernőki, adófőtisztí, arvaszeki iktatói, arvaszeki kiadó, arvaszeki irattárosi, katonaiügyi iktatói, katonaiügyi segédnyilvántartói és rendőrségi pénzübntetést behajtóli** állásoknak, valamint az ezen állások betöltése folytán esetleg megüresedő hivatali állásoknak választás utján betöltése.

Elnökli főispán és a közgyűlés kinevezte illetve megválasztotta a kijelölő bizottság tagjaitul: dr. Kenézy Gyula, dr. Fráter Imre, Márk Endre, Szilágyi Imre, Tüaős János dr. és Somogyi Pál bizottsági tagokat és a kijelölés tartamára a közgyűlést felfüggesztette.

A főjegyzői állásra egyedül Körner Adolf th. főjegyző-tanácsnok pályázott, kit a közgyűlés egyhangu

lelkesséssel főjegyzővé választott. Az új főjegyző nyomban letette az esküt és körülbelül a következőket mondotta:

Azt hiszem, hogy a közpályán működő tisztviselőknek legnagyobb jutalma az a megtiszteltetés, amely a törvényhatósági bizottság választásában megnyílik. Engem is a legnagyobb jutalom ért most. Érzem gyöngeségemet, de számítok a törvényhatósági bizottság jóakaratu támogatására. A város és polgárság érdekében akarok és fogok dolgozni. Ehhez kérem a közgyűlés tagjainak támogatását és hálásan köszönöm meg az irántam megnyilatkozott bizalmat.

A közgyűlés megjelentjezte a megválasztott főjegyző férjias beszédét és Mark Endre biz. tag indítványára kimondta, hogy a főjegyző részére 1912 január 1-től 1000 kor. személyi pótlókat szavaz meg.

Körner Adolf megválasztásával megüresedett tanácsnokai állásra a kijelölt bizottság, miután Boldisár Kálmán dr. visszalépett, Tóth Emít dr. tanácsnokot és Jeney Szabó Miklós th. rendőrfőkapitányt jelölte. Miután husznál több aláírással a szavazás elrendelését kérték, a főispán azt el is rendelte és pedig úgy, hogy a bizottsági tagok két küldöttségnek szavazzanak. Az első küldöttség elnöke volt Kernhoffer József tagjai Gereby Pál és Kertész Imre, jegyzője Hegedűs István dr., a másik küldöttség elnöke volt Petzkó Ernő dr., tagjai Publig Ernő, Mike Ferencz, jegyzője Vásáry István dr.

A szavazás befejeztével Kernhoffer József bejelentette annak eredményét, amely szerint beadtak összesen 145 szavazatot. Ebből kapott

Tóth Emít dr.	98
Jeney-Szabó Miklós	47

szavazatot s így Tóth Emít dr.-t a főispán megválasztotta tanácsnoknak jelentette ki.

Az így megüresedett I. aljegyzői, majd a II. és III. aljegyzői állásokat töltötték be. Az első aljegyzőségre közfelkiáltással nagy éljénzés közepette megválasztották Szabó Elek polgármesteri titkár, a III aljegyzői állásra közfelkiáltással Vásáry István drt, a IV. aljegyzői állásra Tatay Zoltán dr. 65 szavazattal szemben Zöld József th. aljegyzőt 81 szavazattal.

Ezután következett a többi állások betöltése, amelyeknél csak két esetben volt szavazás és pedig a katonaiügyi segédnyilvántartói állásnál, ahol Radetzky Albertet 79 és az egyik irnoki állásnál, ahol Szőke Jánost 58 szavazattal választották meg.

A többi állást közfelkiáltással töltötték be. Gyámpénztárnok lett: Koszorus Kálmán. Adófőtiszt: Bakó György. Árvaszkói iktató: Szőke Géza. Árvaszkói kiadó: Szondi Lajos. Árvaszkói irattáros: Kiss Károly. Mérnök: Pető Lajos. Katonaiügyi iktató: Veres Imre. Adópénztári ellenőr: Rankay Jenő. Számfőtiszt: Somogyi Rezső. Irrodatiszt: Tóth Imre. Irnok: Minóry Géza. Tökés István. Rendőrségi büntetéspéz-kezelő: Kovács László.

A választások megejtése után a főispán bejelentette, hogy Szűcs Gusztáv tisztviselt th. számvénöknek nevezi ki. Az újonnan választott tisztviselők ezután letették a hivatalos esküt, majd mindnyájuk nevében Tóth Emít dr. mondott köszönetet a választásért.

8. Névszerinti szavazás a házipénztár és az általa kezelt alapok, valamint a gyámpénztár törvényes biztosíték mellett el nem helyezhető felesleg pénzeinek az 1912. év folyamán gyümölcsözőleg elhelyezése ügyében.

A közgyűlés elhatározta, hogy a város pénzét két különböző debreczeni bankban helyezi el, a folyószámlát pedig az Ipar- és Kereskedelmi-Banknál tartja fenn.

9. Ugyanaz (másodizben) a néhai Lókodi Bálintné örökösai tulajdonát képező Késes-utca 43. sz. házastelek megvétele felett.

A közgyűlés a vételt megszavazta.

10. Ugyanaz (másodizben) a Bethlen-utca 13. számú városi tulajdonát képező házastelek eladása felett.

A közgyűlés az eladást megszavazta.

11. Ugyanaz (első izben) Gombos András tulajdonát képező Csapó-utca 91. sz. házastelek megvétele felett.

A közgyűlés a vételt megszavazta.

12. Ugyanaz (első izben) Csonka József és neje tulajdonát képező Vendég-utcai 7. sz. házastelek megvétele felett.

A közgyűlés a vételt megszavazta.

13. Tanácsai előterjesztés Lovász Janos és lársa kérelme folytán a Piacz-utca 83—85. számú házastelkek között levő utcának a Vörösmarty-utcaig meghosszabbítása ügyében.

A közgyűlés a tanács javaslatát elfogadta.

14. Ugyanaz Láng Ferencz tulajdonát képező Perczes-utca 4. sz. házasteleknek a város részére megvétele iránt tett ajánlat ügyében.

A közgyűlés a vételt elhatározta.

15. Ugyanaz dr. Varga Kálmán és lársai tulajdonát képező Széchenyi-utca 15. számú házasteleknek a város részére megvétele iránt tett ajánlat ügyében.

A közgyűlés a vételhez nem járult.

16. Ugyanaz Gereby Pál és lársának a létesítendő „Kertváros” telekcseré iránti kérvénye ügyében.

A közgyűlés a kérelmet teljesítette.

17. Tanácsai előterjesztés a nagyerdei körút csatornázása ügyében.

A közgyűlés kimondta, hogy a nagyerdei körút csatornázását 60.000 kronával elkészítleti és ezen munkálatra nyilvános pályázatot hirdet.

18. Ugyanaz a világiatási vállalat vilamos telepének bővítésére IV-ik gégegyiség beszerzése tárgyában.

A közgyűlés a tételt megszavazta.

19. Ugyanaz a zenedének városi kezelésbe vétele ügyében.

A közgyűlés a zenede átvételét elhatározta.

20. Ugyanaz a Sesztina-Bőrféle alapítvány alapító oklevelenek kiegészítéssel eliatva bemutatásáról.

A közgyűlés a bemutatást elfogadta.

21. Ugyanaz a városunkban létesítendő tüdőbetegék szanatóriumának elhelyezésére és építésére vonatkozó megállapodások tárgyában tartott értekezlet jegyzőkönyvének bemutatásáról.

A közgyűlés a bemutatást elfogadta.

22. Ugyanaz a „Debreczen—nagyváradi h. é. vasut Rézvénytársaság”, valamint a „Bihari h. é. vasutak Rézvénytársaság”-nak, a székeleyhid—nagyfatai vasutvonali építési költségeihez hozzájárulás iránti kérelme ügyében.

A közgyűlés ezen célra 150.000 koronát szavazott meg.

23. Glük Herman és Társa felebbezése a szoboszlói ut mentén fekvő 1881 □-ól föld bérbeadása tárgyában kelt 15.554/1911. sz. tanácsi határozat ellen.

A közgyűlés a felebbezést elutasította.

24. Megszűnt fejeleimi ügy.

Egy megszűnt fejeleimi ügy bejelentését a közgyűlés tudomásul vette.

A tárgysorozat kimerítetvén, elnökő főispán köszönte a bizottsági tagok munkás érdeklődését, a hitelesítést 1911 dec. 30-án delután 4 órára kitűzvé, a közgyűlést berekesztette.

Polgármesteri jelentés 1910. évről.

(Folytatás és vége.)

A városi muzeumból.

A házipénztár költségvetésileg 2000 koronával járul évenként a muzeum gyarapításához, míg Löfkovits Arthur igazgató ugyanezen célra évenként 500 koronát ad. A városi muzeumi alaphól gyűjtemények gyarapítására ment 1126 30 fillér, butorozásra és felszerelésre 534 korona 76 fillér, nyomtatványokra 35 korona, irodai és vegyes szükségletekre 228 korona 17 fillér, biztosításra és rendkívüliekre 234 korona 42 fillér. Gyűjteményeink törzsananyagát és gyarapítását a következő táblázat mutatja be.

	Könyv és kézirat	Régiségár	Néprajzi tárgy	Képző- és iparművészeti	Termérajza gyűjtemény	Összesen
Törzssállom. 1910 elej.	6940	9328	1824	534	523	19149
Államségélyb. szerzett.	38	339	147	—	—	524
Állami tételek.	—	1	—	1	—	2
Városi ségélyb. szerzett.	162	19	9	9	—	199
Ajándék hagyomány.	1983	458	132	111	1	2635
Egyéb tétel.	—	1	—	3	—	4
Összesen gyar.	2133	818	288	124	1	3364
Törzss állom. 1910 vég.	9073	10146	2112	658	554	22513

A könyv- és kéziratárban van 1679 kötet könyv, 597 hirlappéldány, 4141 apró nyomtatvány, 70 térkép, 883 kézirat, 845 okmány, 858 fénykép és negatív lemez. A régiségárban 2061 őskori, 94 római kori, 1732 középkor és ujkori, 327 kegyeleti tárgy, 5932 érem, plaket és pénzjegy. A néprajzi tárban 2066 magyar, 23 hazai nemzeti-ségi, 16 külföldi művet, 6 primitív széprajzi tárgy. — A képző- és iparművészeti gyűjteményben 37 szobor, 85 festmény, 235 kézirat és metszet, 301 modern műipari tárgy. A természetrajzi gyűjteményben 306 állat és 13 növény, 205 ásvány.

Muzeumunkat 1910-ben 100 nyitási napon 7000 látogató nézte meg.

Debreczen sz. kir. város tanyai iskolái.

Városunk területén ez idő szerint tizennégy tanyai állami elemi iskola van, melyeket a város építtetett és az államnak átadott szerződés szerint. Ezen iskolák: Régi ohati, ohattelekázai és halápi, az újabbat az ebesi, ondódi I. és II. sz., a szepesi, hegyesi, elepi, paci, bánki, nagycserei, fancsikai, és köselyszegi iskola, melyekben a tanítás rendszeres folyt, egyes járványok, esetek azonban fordultak elő, melyeknek tartama alatt az iskolalátogatás szünetelt A legjobb esetben szeliden jefolyó betegségek után az iskolák hatóságilag fertőtlenítve lettek és a tisztí főorvosi hivatal a legnagyobb gondnal igyekezett a járványokat megfékezni és terjedése ellen a legmesszebbmenő intézkedéseket megtette.

A tanyai iskolának ügyét a tanyai állami elemi iskolák gondnoksága intézte, 1910. évben 10 ülést tartott, melyben a folyó ügyeket intézte el. A gondnoksági tagok az üléseken elég szép számban jelentek meg, ellenben az évről ellenőrző vizsgálatokon való kintazásra nem vállalkoztak, mivel a miniszterium eltörölte a költségvetésben ezen célra felvett összeget, már pedig nem lehet kívánni a hivatásukkal különben is elfoglalt gondnoksági tagoktól, hogy a maguk költségével fedezzék a kiküldetéssel járó kiadásukat. Ez irányban a gondnokság felterjesztést intézett

a miniszteriumhoz, ahonnan azonban a gondnoksági tagok kiadásainak megtérítésére nézve elutasító válasz érkezett és így felő, hogy jövőre a gondnoksági tagok egyáltalában nem fognak vállalkozni az iskolák ellenőrzésére.

A tanyai iskolai tanulók egész igyekezettel feleltek meg hivatásuknak, az évről vizsgálatok eredményesen folytak; különösen nagy előmenetelt tapasztalunk az ondódi I. sz. iskolánál, ahol a tanító nem csak tanított, de nevelt is. Végül jelentem, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium Molnár Férencz ohattelekázai tanítói igazgatóvá nevezte ki és részére 200 K-t folyósított. A gondnokság gondnokává a lemondott Dávid Mihály helyébe Peterffy József gazd. ismétlő iskolai igazgatót választottuk meg.

A siketnémák intézete 1910-ben.

Intézetünk az 1910—1911. iskolai évben lesz teljes nyolc osztályúvá. Növendékeinek száma 85, ezek közül 50 fiú, 35 leány. Önköltséges volt 8, alapítványos helyen 6, részben az állami gyermekmenhely költségen 34, teljesen intézeti költségen 34, tartásdíjához részben hozzájárult 3. A tantesztület 11 tagból állott, kik közül 8 osztályvezető, 1 kézimunka tanító és 3 hitoktató. A növendékek tanulási előhaladása, valamint erkölcsi magaviselete a kívánalmakat teljesen kielégítette. Az intézet a mult iskolai évben is állami, törvényhatósági és községi ségélyekből és jótékony adományokból tartotta fenn magát. Dologi kiadásai 33,457 K 49 fillerre rugtak és az államkincstár által fedezett kiadásai mintegy 38,000 koronát tettek ki.

Debreczen város tanintézetei (iskolázatas).

A városunk belső és külső területén levő képző- és elemi iskolákba általános tankötelezettségi korban levő tankötelesek beiratkozása, ezeknek, valamint a be nem iratkozottak számáról az alábbi kimutatásban van szerencsénk beszámolni:

	Beiratkozott fiú	leány
A református belső elemi iskolába	2364	1789
Az ág. ev.	76	26
A róm. kath.	619	448
A gör. kath.	74	65
A statusquo izr.	896	300
Az orthodox	151	134
A tanyai iskolákba	585	525
Növegyleti árvaházba	—	26
Siketnéma intézetbe	24	18
Munkástelep	33	66
A reform. főgymnasium és felső leányiskola	277	210
A rk. főgymnasiumba és Svetits-intézetbe	145	291
Izr. polgári iskolába	—	58
Kereskedelmi polgári	73	—
Állami főreálba	88	—
Iparos fanonciskola	6	—
Együtt:	4851	3956

Összesen beiratkozott 6—12 éves. . . . . 8807.

A 12—14 évesek közül beiratkozottak:		
A ref. főgymn. és felső leányiskolába	164	138
A rk. főgymn. és Svetits intézetbe	140	147
A keresk. polgári és felső ker. tanintézetbe	319	40
Állami főreáliskolába	98	—
Gazdasági ismétlőbe	148	212
Siketnémák iskolájába	16	11
Az iparos fanonciskolába	610	134
Együtt:	1495	778

Összesen beiratkozott 12—14 éves. 2869

Nem iratkozott be 60

A debreczeni Patronázs-egyesület.

A debreczeni Patronázs-egyesület létszáma a következő volt 1910. évben:

Alapító tagok	30
Rendes "	229
Pártoló "	51
Működő "	48
Rendes és működő tagok	3
Pártoló és működő tagok	5
Adományozó	6
Őszöndíj alapító	1
Költségvetés: volt kiadás	3070 K 50 f
Ennek fedezete	3696 " 36 "
Maradvány:	619 K 96 f.

Pártfogás alá vett családoknál, műhelyekben, gyárakban elhelyezett, iskolába járatott több mint 50 gyermeket és fiatalokat.

Városunk vallásérkölsi élete.

Nagyobb büntettek 1910-ben nem fordultak elő városunkban, a kisebb büntettek sem annyira nyereségvágyból származtak, mint inkább a felhevült indulatoknak voltak sokszor sajnálatos következményei.

Ezen esztőben mozgalom indult meg, sőt egészen elhatározottat az Árpád-téren egy református templom és lelkesíti lak építése. Ezen célra a város átadta az Árpádtér levő földterületet és az építéshez nagymennyiségű téglával járult.

Az Árpád-tér környékében lakó lakosság már régen vágyik templom után, mivel igen messziesen kell járniok az isteniszteletre. Ez vezette első sorban a ref. egyházat azon gondolatra, hogy a hívek lelki szükségleteinek kielégítésére az Urnak új és díszes hajlékot emeltek.

A lelkesíti kör — valamennyi felekezetről igyekezett a vallásérkölsi életet fejleszteni, ébren tartani és minden kedvező alkalmat felhasználta arra, hogy az emberek lelkéből kiölvé a közömbösséget, őket kellő szeretetben gazdag életre serkentse.

Városunk idegenforgalma 1910. évben.

Debreczen sz. kir. város évről-évre fejlődik és szépül, lázas igyekezettel azon fáradova, hogy a multak mulasztásait pótolja. Napról-napra fejlődő, delibábos pusztájának az egész föld kerekégén páratlan szépsége, ősi főiskolájának kincsei évről-évre több és több idegent vonzanak városunkba, akik valamennyien kedves emlékekkel és gazdag tapasztalatokkal hagyják el az északkeleti alföld virágzó metropolisát. — A városi tanács szíves vendégszeretettel fogadja a közénk jövő idegeneket, kalauzolásukról és magyaros ellátásukról gondoskodik és megtesz minden lehetőt arra nézve, hogy az idegenek kedvező véleményyt vigyenek haza városunkról.

Az elmúlt évben is többen keresték fel városunkat leginkább tanulmány céljából. Nemcsak a város nevezeteseit tekintették meg, de legtöbbször kiszállott a Hortobágyra is, részint szórakozás, részint ottani állattenyésztésünk tanulmányozása céljából. Az idén meglátogattak városunkat a budapesti VI. kerületi iparisokola növendékei, akik a város közzgazdasági intézeteit látogatták meg. Ugyancsak meglátogatták városunkat a kecskeméti kiscsárdák, kiket a város a gazdasági egyesülettel együtt szívesen fogadott és bemutatva nekik nemcsak a város nevezetesebb intézményeit, hanem a Hortobágyot is, melynek állattenyésztését az intelligens gazdák érdeklődve tanulmányozták.

• Ezeken kívül egyesek és kisebb társaságok úgy az országból, mint a külföldről sűrűn keresték fel különösen a Hortobágyot részint tanulmányozás, részint vadászat céljából. A város minden alkalommal gondoskodott a gazdasági ügyosztály útján a vendégek és látogatók kalauzolásáról, akik hazamenvén, meleghangu levelekben köszönték meg az utmutatókat.

A városi tanács több alkalommal ellátta a vendégeket „Utmutató“-val, melyet kedves emlék gyanánt vittek el városunk vendégei.

A Hortobágy hasznosításának ügye.

Városunk egyik legnehezebb kérdése a Hortobágy hasznosítása, vagyis jövedelmezőbbé tétele ama pusztarészeknek, melyek ma aránytalanul csekély jövedelmet hoznak a házipénztárnak.

Ezen munkálkában a földmívelési kormány hajlandó a várost támogatni és ha az öntöző csatornák a kísérleti telepen kiépítettek, bizonyára meggyőzi az eredmény mindazokat, akik a hortobágyi pusztarészek nyugalmát nem akarják feláldozni még busás jövedelem reményében sem. A miniszteriummal e kérdés felett nem juthattam végtes megállapodásra, de remelem azt és csak aztann következend az, hogy a hasznosításról más utakon-módokon is gondoskodunk.

Városi tisztviselők, bizottsági tagok és nevezetesebb halottak 1910.

Városunk tisztikara, bizottsági tagjaink és a közélet terén szereplők közül többeknek elhunytát jelentem az 1910. évről. Elhunytak az év folyamán és pedig:

Január 12-én hirtelen halállal Varkoly Lajos rendőrségi napidíjas.

Január 16-án Hegedűs Ferenc hírtokos, volt bizottsági tag, később póttag.

Január 2-án Pongó Lajos bizottsági tag.

Január 6-án németújfalui Simonffy Imre kir. tanácsos, nyugalmazott polgármester, a ref. egyház főgondnoka, érdemekben gazdag élete után ifjúkorában, mint nemzetőr állott a szabadság védelmére, azután pedig különböző állásokban, végül a polgármesteri székben 27 éven át ült bölcsességgel kormányozva városát. Temetésén a városi tanács és tisztikar teljes számban részt vett, ravatalára koszorút helyezett és emlékeztétét jegyzőkönyvben örökítette meg.

Február 9-én Vecsey Károly nyugalmazott levéltári segéd.

Február 20-án Oláh Károly tanácsnok, ki haláláig lelkes és munkás harcosa volt a kulturális és emberbaráti intézményeknek, hosszasan betegeskedett és sok szenvedéstől váltotta meg a halál. A városi tanács és tisztikar testületileg vett részt temetésén, ravatalára koszorút helyezett és sirjánál a tanács nevében Koncz Ákos főlevéltáros t. b. tanácsnok bucsuztatta el, emlékezte jegyzőkönyvbe iktattatott.

Február 26. Kaderász Gábor nyugalmazott polgári biztos.

Március 5. Sáska Ignác városi napidíjas-írnok.

Március 25. Némethy Sándor, hosszú időn át bizottsági tag.

Április 10. özv. Kovács Lajosné, volt polgármester özvegye.

Junius 3. Csapó Lajos végrehajtó.

Augusztus 7. Komlóssy Arthur biz. tag, ügyvéd, volt városi főjegyző, kinek elhunytá mély gyászba döntötte

mindazokat, kik tevékeny munkásságát és jó szívét nagyra-becsülték. A városi tanács testületileg vett részt temetésén, ravatalára koszorút helyezt, családjaához részvétiratot intézett. A sírnál a Petőfi-dalkör nevében Koncz Ákos főveléltáros, t. b. tanácsnok mondott beszédet.

Augusztus 25. Fried Emil biz. tag, a város ohati birtokának bérloje hosszas munkás élet után operáció következtében.

Augusztus 20. Koszorus Lajos bizottsági tag.

Szeptember 19. Zöld Mihály bizottsági tag, tekintélyes polgár.

Október 3. Kiss Mihály virilis bizottsági tag.

Nov. 11. Papp József városi számvevő, ki hivatalát lelkiismeretes buzgalommal teljesítette.

Nyugalomuk legyen csendes és emlékezeteket őrizze kegyelet!

Városunkban történt nevezetesebb események.

Városunkban az 1910. évben a következő nevezetesebb események fordultak elő:

Január 13. Számonkérőszék tartott 4 $\frac{1}{2}$ évről.

Január 15. Katonai sorsbuzás.

Január 28. Hosszu távolságn lőter ügyében tanácskozás.

Január 28. Törv.-hatósági bizottsági rendes közgyűlés tartott.

Február 9. Weszprémy István főispánnak állásától felmentése érkezett meg.

Február 12. A debreczen—tiszafüred—egri ut átvétele.

Február 13. Tornaversény.

Február 19. Weszprémy Zoltán felmentett főispán bucsuzása.

Február 24. Patronázs-egyleti alakuló gyűlés.

Márc. 3. Rendkívüli főispáni beiktató közgyűlés.

Márc. 3. Halápi iskolához vezető út kiszájtítása.

Márc. 6. Grafikai kiállítás a városházán.

Márc. 15. Hazafias ünnepek.

Márc. 20. Ügyvédi kamarai közgyűlés.

Márc. 21. debreczen—derecske—nagyféléai vasut közgyűlése.

Márc. 23. Neumann festékgár égése.

Márc. 30. Református egyházi főgondn. választás.

Márc. 30. Rostás István főkapitány esküetele.

Ápril 2. Kalotaszegi kiállítás megnyitása.

Ápril 7.—8. Közgyűlés.

Ápril 10. Gróf Tisza István városunkban.

Ápril 13. Szocialista gyűlés.

Ápril 13. Rendőrség átadása az új főkapitánynak.

Ápril 19. Debreczen—derecskei vasut közgyűlése.

Ápril 30. Debreczen—füzesabonyi vasut közgyűlése.

Május 7. Zenede ünnepe gróf Zichy Jenő vendéggel.

Május 8. Dr. Láng Lajos és Dr. Kőrösi Kálmán programbeszéde.

Május 12. Rendkívüli közgyűlés.

Május 13. Debreczen—füzesabonyi vasut közgyűlése.

Május 14. Vörös-kereszt egytel közgyűlése.

Május 15. Szocialisták fölvonulása.

Május 17. Villamos-vasut engedély tárgyalása.

Május 21. Firczak Gyula munkácsi gk. püspök városunkban.

Május 22. Görög katolikusok templomának felszentelése.

Május 25. Debreczen—nánási vasut igazg. ülése.

Május 28. Lóverseny.

Május 29. Lóverseny.

Május 29. Nyomdászstrájk kezdete.

Május 30. Központi választmány ülése.

Junius 1. Képviseleválasztás.

Junius 9. Rendes közgyűlés.

Junius 11. Kollégiumi évzáró ünnep.

Junius 14. Debreczen—hajdúnánási vasut közgyűlése.

Junius 16. Urkocsisok versenye.

Junius 17. Anyakönyvi hivatal vizsgálata.

Junius 17. A Népszava ellen a tanács sajtópört indit.

Junius 23. Tárgyalás a löszerraktár ügyében.

Junius 30. Közgyűlés.

Julius 1. Közgyűlés.

Julius 8. Deli Mátvás nyug. hortobágyi állatorvos ünneplése.

Augusztus 2. A debreczeni csata évfordulója.

Aug. 18. Diszkozgyűlés 6 Felsége 80-ik születésnapja alkalmából.

Aug. 25. Bor- és husadó fogyasztási bérlet tárgyalása.

Aug. 30. Kupfer-féle kenyérgyár megnyitása.

Szept. 10. Erdei iparvasut rendőri bejárása.

Szept. 22. Izraelita hitközség Kápolnási-utcai imaházának felavatása.

Szept. 25. Kossuth-dalkör zászlószentelési ünnep.

Szept. 25. Debreczeni Ker. Tarsulat által fentartott polg. iskola megnyitása.

Okt. 6. Az aradi 13 vertanu emlékeztetere templomi ünnepség.

Okt. 9. Báró Bánffy Dezső az ált. egyenlő titkos választás ügyében Debreczenbe érkezett.

Okt. 30. Hammel aviatikus repülése a Nyulason.

Okt. 31. A reformáció emlékünnepe.

Nov. 3. Új csapatkórház átvétele végett helyszini eljárás.

Nov. 15. Számonkérőszék.

Nov. 17. Dr. Szász Adolf látogatott felolvasása a halotégetésről.

Nov. 18. Városi közgyűlés.

Nov. 22. Egyházkerületi közgyűlés.

Nov. 27. Műpartoló-egylet képkiallításának megnyitása.

Dec. 14. Négy bizottsági tagnak választása; megválasztáltak: Jóna János, Geréby Pál, Gróh Ferencz és Eckstein Márk.

Dec. 15. Rendkívüli közgyűlés.

Dec. 22. Rendes közgyűlés.

Dec. 28. Központi választmány ülése.

Dec. 29. Csányi Viktor kir. tanfelügyelőt a Gönczy-egylet ünnepl. szolgálata 25-ik évfordulóján.

Befejezés.

Tekintetes Tövényhatósági Bizottsági Közgyűlés!

Az elmondottakban van szerencsém Debreczen sz. kir. város közállapotának 1910. évről szerkesztett jelentésemet a tekintetes törvényhatósági bizottsági közgyűlés elé terjeszteni. Igyekeztem hű képet adni városunk 1910. évi fejlődésének, melynek egészséges menetét annak tulajdonítom, hogy városunk törvényhatósági bizottsági közgyűlése a városi tanácsnak a város fejlesztésére irányuló törekvését támogatta és a sikert biztosította. Szívesen emlékezem meg e helyen a városi tanács és tisztikar odaadó munkásságáról, és jól esik felmlenem, hogy az 1910. év folyamán munkatársaim tehetségük legjavával fáradoztak városunk jövő nagyságának kiépítésén.

Haladásunk azonban az odaadó munkásság dacára is hagyott kívánni valót hátra. Különösen kiemelem a városi tisztviselők, kezelő- és segédszemélyzet, valamint a városi

alkalmazottak fizetés rendezés ügyét, mely még mindig nem nyert kormányhatósági megerősítést. Eltekintve az általános drágaságtól, mely nagyon is megokolta teszi ezen fizetésrendezés életbe lépését, a késelelem azért is kellemetlen, mert több állás vár már régebben betöltésre. A tekintetes törvényhatósági bizottsági közgyűlés hálaára méltó bőkezűséggel úgy intézkedett, hogy a régi és tervezett új fizetés közötti különbözetet drágasági pótlék alakjában megszavazta és kiutalta, mindazonáltal a végleges rendezés nagyon kívánatos volna. Az üresedésben és újonnan szervezett állások betöltését pedig a munkaszaporulat, a közigazgatási ügyek gyors menetelének biztosítása is meghívja.

Városunk egyik legfontosabb közegészségügyi ügyünk: a csatornázás, mint említettünk fentebb, serényen folyik és a legnagyobb valószínűség szerint 1911. év végén be lesz fejezve, ellenben vízvezeték műtünk kiépítését csak 1911-ben kezdhetjük meg. A vízvezeték kutakak elkészítettük, valamint kiépültek a kutak aknáit összekötő csatornák, kapcsolatban örömmel jelentem, hogy a kutak, egy kivételével, bőséges vizet adnak és e tekintetben a szakértők véleménye szerint a város jövőendő vízszükséglete biztosítható van.

Miután az egyes rovatokban részletesen beszámoltam városunk közigazgatási, közgazdasági, kulturális és emberbaráti téren való haladásáról, megemlítem, hogy városunk ügyforgalma nagy emelkedést mutat az előbbi évhez képest ugyanígyra, hogy mondatom, azok letárgyalása nehéz munkát adott a külön bíró szakbizottságoknak, tanácsnak és a bizottsági közgyűlésnek.

Látva az eredményes és kitartó munkát, őszinte szívből köszönetet mondok első sorban városunk tekintetes törvényhatósági bizottsági közgyűlésének, a lankadallan buzgalommal dolgozó városi tanácsnak és az ügyeket szorgalmasan és sok szakudással előkészítő szakbizottságoknak, valamint a városi többi tisztviselőknél, kezelőszemélyzetnek, az egész éven át a város érdekében kifejtett buzgó fáradozásukért.

Kelt Debreczenben, 1911 szeptember 24-én.

Kovács József,
polgármester.

Hírek.

— **Lapunk előfizetőinek, olvasóinak és munkatársainak boldog újévet kívánunk.**

— **A választás eredménye.** A december 28-án meg-ejtett választások eredményével meg lehetünk elégedve s ha egyes érdemes emberek nem juthattak is be magasabb állásba most, a törvényhatósági bizottsági közgyűlés a közel jövőben bizonyára pártolásába veszi őket. A főjegyző-polgármesterhelyettesi állásra egyhangulag és nagy lelkesedéssel megválasztott Körner Adolfo t üdvözöljük ezen sorokban legelőbb, aki vasszorgalmával, puritán jellemével és tehetséges legjavával három évtizeden keresztül dolgozik eredményesen. Szeretettelő urí modorával és értékes egyéniségével megszerezte tisztársainak és a társadalomnak becsületét és szeretetét. A többi megválasztott tisztviselők szintén munkás tagjai lesznek közigazgatásunknak és ezen reményben szívesen üdvözöljük a megválasztottakat.

— **Rendőrök előléptetése.** Megirtuk annak idején, hogy a rendőrök vizsgát tettek. E vizsga eredményéhez képes Kovács József polgármester most nevezte ki a rendőröket s az altiszteket. Rendőrőrmester lett Vadas József és Furkó László, címzetes őrmester Nagy Áron lovasrendőr

tizedes. Tizedessé nagy rendőrt neveztek ki, míg e levizsgázott többi rendőr közül az I. és II. osztályú rendőröket neveztek ki. A polgármester mai rendelkezélen intézkedett a rangjelzés tárgyában is, amely csillagokkal fog történni és pedig úgy, hogy a próbarendőrök nem kapnak csillagot, míg a véglegesített rendőrlegénység és az altiszteket egy-három csillagot kapnak.

Értékes ajándék a város muzeumának.

Telegdy György ur szép ajándékát lepte meg a városi muzeumot. Egyháziéri házában udvarán csatornaasztás közben egy csupor régi pénzt s közel ehhez aranyozott ezüst serleget talált. A régi pénzekben a munkások megosztottak s csak néhány darabot tudott a muzeum utólagosan megvásárolni azokból. A leletnek ekként megemített része III. Ferdinánd magyar-, III. Zsigmond és János Kazimér lengyel király tallerjából, hat- és három garasosból áll. A legkésőbbi vert 1662-ből való. A serleg megtalálásánál véletlenül Telegdy György ur is jelen volt. Szerencse, mert máskülönben a serleg is a pénzek sorsára jut, s vagy olvasztóba, vagy idegen helyre kerül. Most pedig egy értékes és érdekes muzeumi emléke a debreczeni híres régi ötvös művészetnek. Kupája és talpa nylóczögű; alakja izléses, kecses. Diszítése vert és vésett, tűzben aranyozott. Készítője a szárnak, a kupába benyúló végebe, meglehetősen rejtejt helyen véste be a nevével így „Villás András Aino 1634”. A serleg 15.5 centiméter magas s 238 gramm súlyú. Nagyon valószínű, hogy régi tulajdonosa, valamelyik labanc-, vagy török-szorongataskor ásta el a csupor pénzzel együtt. Talán Strassaldó generális 1675. évi sarcolása elől. A szives ajándékozónak, aki követésre méltó példát adott muzeumunk gyarapítására, e helyen is halásan mond köszönetet a muzeum igazgatósága.

!! MEGJELENT !!

□ A VÁROSI TANÁCS KIADÁSÁBAN □
**DEBRECZEN SZAB. KIR.
VÁROS ÉRVÉNYBEN LÉVŐ
SZABÁLYRENDELETEI-
NEK GYŰJTEMÉNYE.**

Az 564 oldal terjedelmű vaskos kötet ára
2 KORONA.

Kapható a városi könyvnyomda-vállalat irodájában. Kossuth-utca, Városház-épület.

„Ős Debreczen.”

Elbeszélések Debreczen multjából.

Irta: **Koncz Ákos.**

A fővárosi és vidéki sajtó a legnagyobb elismeréssel emlíkeztet meg ezen kötetről, mely Debreczen multját rajzolja meg meggyűelő tolla.

Ára 3 korona.

Tisztviselőknél, tanároknak, tanítóknak, nyilvános könyvtáraknak, egyleteknél és tanulóknál 3 kor.

Kapható a szerzőnél:

Városház, földszint, 7-ik számú ajtó (közlekvárt.)